

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาถึงแนวทางในการเลือกซื้อหนังสือของผู้่าน ที่เข้าไปซื้อหนังสือในร้านจำหน่ายหนังสือย่านสยามสแควร์ ตลอดจนศึกษาความคิดเห็น ปัญหาและข้อเสนอแนะของผู้่านที่มีต่อหนังสือ และตลาดหนังสือในปัจจุบัน โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Method)

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยเป็นขั้นตอนดังนี้ คือ

1. การเลือกกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
3. การแจกและเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การเลือกกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างประชากรที่จะใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ที่เข้าไปเลือกซื้อหนังสือ จำนวน 400 คน จากร้านจำหน่ายหนังสือย่านสยามสแควร์ทั้งหมด 8 ร้าน ได้แก่ ร้านดวงกมล ศูนย์หนังสือกรุงเทพฯ บรรณกิจ โอเดียนส์โตร์ บุกเซส ทมิวจีน ธีรสาส์น และประพันธ์สาส์น*

กลุ่มตัวอย่างนี้ได้จากการคำนวณค่าเฉลี่ยต่อเดือนของจำนวนผู้ซื้อหนังสือในย่านสยามสแควร์ ซึ่งได้ข้อมูลจากทางร้านจำหน่ายหนังสือ เมื่อเดือนมกราคม 2530 ดังนี้

*ปัจจุบัน (พ.ศ. 2532) ร้านประพันธ์สาส์น ได้เลิกกิจการร้านจำหน่ายหนังสือแล้ว

ร้านดวงกมล	มีผู้ซื้อหนังสือต่อเดือนประมาณ 10,500 คน
ร้านศูนย์หนังสือกรุงเทพ	มีผู้ซื้อหนังสือต่อเดือนประมาณ 10,500 คน
ร้านบรรณกิจ	มีผู้ซื้อหนังสือต่อเดือนประมาณ 4,500 คน
ร้านโอเดียนส์โตร์	มีผู้ซื้อหนังสือต่อเดือนประมาณ 3,000 คน
ร้านหมิกจัน	มีผู้ซื้อหนังสือต่อเดือนประมาณ 3,000 คน
ร้านบ็ุกเชส	มีผู้ซื้อหนังสือต่อเดือนประมาณ 3,000 คน
ร้านประพันธ์สาส์น	มีผู้ซื้อหนังสือต่อเดือนประมาณ 3,000 คน
ร้านธีรสาส์น	มีผู้ซื้อหนังสือต่อเดือนประมาณ 1,500 คน

รวมจำนวนผู้ซื้อหนังสือต่อเดือนประมาณ 39,000 คนเมื่อนำไปเปิดตารางกลุ่มตัวอย่างสำเร็จ ของ Bureau of Research, New York State Division of Housing and Community Renewal (Yamane, 1970:886 อ้างใน ประคอง วรรณสุด, 2525:13) ที่ระดับนัยสำคัญที่ .05 และความคลาดเคลื่อนร้อยละ ± 5 พบว่าขนาดกลุ่มประชากรตัวอย่างประมาณ 397 คน ผู้วิจัยได้เพิ่มขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็น 400 คน เพื่อกระจายกลุ่มตัวอย่างแต่ละร้านได้จำนวนเท่ากันคือ ร้านละ 50 คน

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือสำคัญ แบบสอบถามที่สร้างขึ้น มี 2 แบบ คือ

2.1 แบบสอบถามแบบปลายปิด มีหลายแบบ คือ แบบให้เลือกตอบอย่างใดอย่างหนึ่ง ใน 2 แบบ ให้เลือกตอบหนึ่งคำตอบจากหลายคำตอบ แบบให้เลือกคำตอบหลายคำตอบจากหลายคำตอบ แบบชนิดมาตราประเมินค่า (Rating Scale) โดยกำหนดค่าเป็น 5 ระดับ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด และแบบประเมินคุณภาพ 3 ระดับ ดี ปานกลาง ควรปรับปรุง

2.2 แบบสอบถามแบบปลายเปิด ผู้วิจัยได้แบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอนคือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการซื้อหนังสือ ได้แก่ วัตถุประสงค์ในการซื้ออ่าน แหล่งที่ซื้อหนังสือ สาเหตุที่ซื้อจากแหล่งต่าง ๆ ความถี่ในการซื้อหนังสือต่อเดือน จำนวนหนังสือที่ซื้อต่อเดือน ราคาหนังสือต่อเล่ม ขนาดของหนังสือ ชนิดของปกหนังสือ ภาษาของหนังสือ ประเภท และเนื้อเรื่องของหนังสือที่ซื้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้อ่าน ได้แก่ สิ่งที่มีอิทธิพลต่อการซื้อหนังสือ ปัญหาในการซื้อหนังสือ คุณภาพของหนังสือ ความเพียงพอของประเภท หรือเนื้อเรื่องของหนังสือ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

เมื่อสร้างแบบสอบถามแล้ว ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับผู้อ่านที่เข้าไปเลือกซื้อหนังสือในร้านดวงกมล จำนวน 20 คน เมื่อวันที่ 12 เมษายน 2530 เพื่อทดสอบประสิทธิภาพ และหาข้อบกพร่องของแบบสอบถาม และได้มีการแก้ไขคำถามในตอนต้นที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ซื้อหนังสือ ในข้อ 3 จากระดับการศึกษาสูงสุดของท่านเป็นระดับการศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ หรือระดับการศึกษาที่สำเร็จแล้ว

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเริ่มแจกแบบสอบถาม ในช่วงแรกของเดือนพฤษภาคม ปี พ.ศ. 2530 โดยได้นำแบบสอบถามไปแจกแก่กลุ่มตัวอย่าง และรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ในแต่ละร้าน 2 ครั้ง ครั้งละ 25 ฉบับ แบ่งเป็นวันปฏิบัติงานราชการ 1 ครั้ง และวันหยุดสุดสัปดาห์ 1 ครั้ง ดังนี้

ร้านดวงกมล รวบรวมข้อมูล วันศุกร์ที่ 1 และวันอาทิตย์ที่ 3 พฤษภาคม 2530

ร้านศูนย์หนังสือกรุงเทพ รวบรวมข้อมูลวันเสาร์ที่ 2 และวันจันทร์ที่ 4 พฤษภาคม

2530

ร้านบรรณกิจ รวบรวมข้อมูลวันเสาร์ที่ 2 และวันพุธที่ 6 พฤษภาคม 2530

ร้านโอเคียนเสิร์ฟ รวบรวมข้อมูลวันพฤหัสบดีที่ 7 และวันอาทิตย์ที่ 10 พฤษภาคม 2530

ร้านหมิกเงิน รวบรวมข้อมูลวันอังคารที่ 12 และวันเสาร์ที่ 16 พฤษภาคม 2530

ร้านบุ๊คเชส รวบรวมข้อมูล วันเสาร์ที่ 9 และวันพุธที่ 13 พฤษภาคม 2530

ร้านประพันธ์สาส์น รวบรวมข้อมูล วันอาทิตย์ที่ 10 และวันพฤหัสบดีที่ 14 พฤษภาคม

2530

ร้านธีรสาส์น รวบรวมข้อมูล วันเสาร์ที่ 9 และวันศุกร์ที่ 15 พฤษภาคม 2530

ผลจากการเก็บรวบรวมข้อมูล ปรากฏว่าจำนวนแบบสอบถามที่แจกไปทั้งหมด 400 ฉบับ ได้รับคืนมาทั้งหมด 400 ฉบับ แต่พบว่ามิมีแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ จำนวน 8 ฉบับ คงเหลือแบบสอบถามที่ใช้ได้จริง 392 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 98 ของแบบสอบถามทั้งหมด

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่รวบรวมได้เฉพาะฉบับที่สมบูรณ์ มากรอกข้อมูลลงในแบบรหัส (Coding form) และใช้เครื่องคอมพิวเตอร์คำนวณค่าทางสถิติที่ต้องการ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Sciences)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ มีดังนี้ คือ

1. ร้อยละ (Percentage) ใช้ในกรณีที่ต้องการแสดงจำนวนหรือปริมาณโดยใช้สูตร

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

$$P = \text{อัตราส่วนร้อยละ}$$

$$f = \text{จำนวนผู้ตอบคำถามแต่ละข้อ}$$

$$N = \text{จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด}$$

2. มีขัณมเลขคณิตหรือค่าเฉลี่ย (The Arithmetic Mean หรือ \bar{x}) ใช้ในกรณีที่ต้องการเปรียบเทียบข้อมูล ซึ่งมีวิธีคำนวณหาค่าเฉลี่ย ดังนี้

2.1 แจกแจงความถี่ของคะแนนทุกข้อของแบบสอบถามทุกชุด

2.2 คูณความถี่ (f) ของแต่ละช่องด้วยน้ำหนักคะแนนประจำช่อง (X) ที่

กำหนดคือ

มากที่สุด	5
มาก	4
ปานกลาง	3
น้อย	2
น้อยที่สุด	1

2.3 หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ของคำตอบแต่ละข้อ โดยใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum fX}{N}$$

X = ค่าเฉลี่ยของคำตอบแต่ละข้อ

f = ความถี่

X = คะแนน (น้ำหนักประจำข้อ)

N = จำนวนทั้งหมดของผู้ตอบในแต่ละข้อ

2.4 ตีความหมายค่าเฉลี่ยน้ำหนักคำตอบแต่ละข้อดังนี้

4.60 - 5.00 = มากที่สุด

3.60 - 4.59 = มาก

2.60 - 3.59 = ปานกลาง

1.60 - 2.59 = น้อย

1.00 - 1.59 = น้อยที่สุด

3. ทดสอบไคสแควร์ (Chi - square test) เพื่อทราบว่าการเลือกข้อหนึ่งข้อขึ้นกับสถานการณ์ของผู้ซื้อ หรือไม่ โดยใช้สูตร ดังนี้ (สรชัย นิคาลบุตร, ม.ป.ป. : 221)

$$\chi^2 = \sum_{i=1}^c \sum_{j=1}^r \frac{(O_{ij} - E_{ij})^2}{E_{ij}}$$

เมื่อ O_{ij} แทนความถี่ที่ได้จากการทดลองหรือตามทฤษฎีของระดับที่ i ของ

ลักษณะแรกและระดับที่ j ของลักษณะที่สอง

E_{ij} แทนความถี่ที่คาดว่าจะเป็นหรือตามทฤษฎีของระดับที่ i ของ

ลักษณะแรกและระดับที่ j ของลักษณะที่สอง

$$= \frac{n_{.i} \cdot n_{.j}}{n \dots}$$

$n_{.i}$ แทนความถี่รวมของระดับที่ i ของลักษณะแรกและทุกระดับของลักษณะที่สอง

$n_{.j}$ แทนความถี่รวมของทุกระดับของลักษณะแรกและระดับที่ j ของลักษณะที่สอง

n .. แทนความถี่รวมทั้งหมด

ผู้วิจัยกำหนดให้ $\alpha = 0.05$ หรือระดับความเชื่อมั่น = 95 %